

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 388/2023-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti postupu Okresného súdu Bratislava II v konaní sp. zn. 21Csp/99/2021 a jeho rozsudku č. k. 21Csp/99/2021-118 z 29. júna 2022 a proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 10CoCsp/23/2022-161 z 29. novembra 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 21. marca 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom a rozsudkami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje zrušiť napadnuté rozsudky, vec vrátiť na ďalšie konanie a priznať jej náhradu trov konania. Navrhuje aj nariadenie odkladu vykonateľnosti rozsudkov a uznesení vydaných v označených konaniach oboch všeobecných súdov.

II.

Skutkové východiská

2. Sťažovateľka sa žalobou domáhala vrátenia časti zaplatenej ceny za kadernícke služby (130 eur) a poskytnutia finančného zadosťučinenia (50 eur) za porušenie jej spotrebiteľských práv. Skutkovo argumentovala nespokojnosťou s kvalitou poskytnutých kaderníckych služieb, ako aj kritikou, podľa ktorej nebola vopred informovaná, že výsledná cena neprimerane prevyšuje dohodnutú cenu, čo napĺňa skutkovú podstatu nekalej obchodnej praktiky.

3. Okresný súd Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) napadnutým rozsudkom z 29. júna 2022 žalobu sťažovateľky zamietol. Konštatoval, že sťažovateľka už tým, že si sama razantným spôsobom skrátila vlasy po poskytnutí služby, v podstate zmarila akúkoľvek možnosť preukázať tvrdenia v reklamácií, ktoré následne vzniesla proti žalovanému. Sťažovateľka reklamovala

poskytnutú službu výlučne na základe svojich subjektívnych dojmov a predstáv týkajúcich sa výsledkov úpravy účesu bez toho, aby konkrétne označila, v čom je tento vadný. Z vykonaného dokazovania totiž vyplýva, že služba bola postupne realizovaná na základe pokynov sťažovateľky, a to vo vzťahu k všetkým čiastočným úkonom kaderničky. Že sa sťažovateľke výsledný produkt úpravy vlasov subjektívne nepáčil, nezakladá samo osebe dôvod na vrátenie ceny v dôsledku vadného plnenia. Pokiaľ sťažovateľka namietala nesprávnu cenu za poskytnutú službu, okresný súd z cenníka služieb predloženého v rámci záverečnej reči a pokladničného bloku predloženého sťažovateľkou zistil, že poskytnutá služba bola účtovaná v súlade s cenami tam uvedenými pre balík služieb s klasifikáciou dĺžky vlasov dlhé. Tvrdeniam sťažovateľky, že žalovaný bez upozornenia zvýšil cenu poskytnutej služby, resp. že o cene nevedela vopred, okresný súd neveril. Jednak sťažovateľka bola u žalovaného opakovane, pričom aj v prvom prípade mala s cenou stanovenou žalovaným za rovnaký rozsah služieb problém. Je teda dôvodné predpokladať, že v prejednávacom prípade určite neabsolvovala požadované služby bez toho, aby sa na cenové podmienky na začiatku neinformovala. Ale aj v prípade, že sa tak nestalo, je nepochybné, že cena stanovená žalovaným za poskytnutú službu je správna a v súlade s jeho cenníkom.

4. Sťažovateľka podala proti rozsudku okresného súdu odvolanie, v ktorom okrem hmotnoprávnej argumentácie namietala prietahy v konaní, ktoré mali spôsobiť stratu jej argumentačnej a dôkaznej schopnosti. Za zneužitie procesného práva považovala to, že cenník bol žalovaným predložený až v záverečnej reči. Uviedla, že ona záverečnú reč nepodala, pretože chcela pokračovať v dokazovaní. Na poslednom pojednávaní ju sudkyňa neupozornila na to, že vykonáva dôkaz čítaním z cenníka, ktorý predložila advokátka žalovaného v písomnej záverečnej reči, ktorú ona nemá, lebo si ju nebola vyzdvihnúť na pošte. Okresnému súdu vytkla, že opätovne nevypočul svedkyňu (kaderničku), keď je z dokazovania zrejmé, že jej účtovala farbenie dlhých vlasov namiesto polodlhých.

5. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom potvrdil prvoinštančný rozsudok okresného súdu. Stotožnil sa so závermi okresného súdu v tom, že sťažovateľka žiadnymi relevantnými dôkazmi nepreukázala žalobou uplatnený nárok ani svoje tvrdenia uvedené v žalobe. Okresný súd vykonal všetky sťažovateľkou predložené a navrhnuté dôkazy, ktoré mohli prispieť k preukázaniu ňou tvrdených skutočností, vyhodnotením ktorých riadne zistil skutkový stav, ktorý následne správne právne posúdil. Ak sťažovateľka v odvolaní namietala, že okresný súd nevyhovel jej návrhu opätovne vypočúť pred súdom kaderničku, krajský súd pripomenul, že nie strany sporu, ale výlučne súd rozhodne, ktoré zo včas stranami sporu navrhnutých dôkazov vykoná. Okresný súd tak aj postupoval a ak nevykonala sťažovateľkou (bez bližšieho zdôvodnenia) navrhovaný opätovný výsluch kaderničky, ktorá už predsa bola v konaní vypočutá, žiadne práva sťažovateľky neporušil, pretože nie je povinný vykonať každý navrhnutý dôkaz. Prečo ňou navrhnutý dôkaz opätovným výsluchom kaderničky nevykonala, mal povinnosť uviesť v odôvodnení svojho rozsudku, a túto povinnosť si splnil a dôvody riadne vysvetlil.

III.

Argumentácia sťažovateľky

6. Sťažovateľka kritizuje, že okresný súd nevykonal ňou navrhovaný výsluch kaderníčky a nerozhodol o vykonaní dôkazu cenníkom kaderníckych služieb. Z prvoinštančného rozsudku nemožno zistiť, či cenník bol zamietnutý ako dôkaz ani dôvod zamietnutia. Na pojednávaní 29. júna 2022 namietala, že nepodala záverečnú reč, a žiadala, aby okresný súd pojednával v zmysle jej dôkazných návrhov, čo však sudkyňa zamietla a uzurpovala si od sťažovateľky prednes záverečnej reči tak, aby mohla vyhlásiť rozsudok. Tým bolo porušené právo sťažovateľky na spravodlivý súdny proces, keďže jej okresný súd zabránil pokračovať v dokazovaní. Okresný súd opomenul výpoveď svedkyne [REDAKOVANÉ] naopak, mechanicky prevzal celé tvrdenia právnej zástupkyne žalovaného o súlade vyúčtovanej sumy na pokladničnom doklade s vykonanými službami a s cenníkom. Došlo k porušeniu zásady rovnosti oboch sporových strán pri využívaní procesných prostriedkov v konaní. Krajský súd prvoinštančný rozsudok potvrdil. Preto oba súdy protiprávnym postupom znemožnili sťažovateľke, aby uskutočnila jej patriace procesné práva.

7. Skutočnosť, že okresný súd prvýkrát pojednával 6 mesiacov od začatia konania a 3 mesiace od posledného procesného úkonu, považuje sťažovateľka za prieťahy v konaní.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. K napadnutému postupu a rozsudku okresného súdu ústavný súd konštatuje, že oba zásahy bola sťažovateľka oprávnená atakovať odvolaním ako riadnym opravným prostriedkom. Ten aj využila a jej kritikou prvoinštančného súdu sa preto meritórne zaoberal krajský súd, ktorý v rámci odvolacieho konania poskytol ochranu jej označeným základným právam. V tejto časti preto ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie a rozhodnutie o nej.

9. Pokiaľ ide o napadnutý rozsudok krajského súdu, aj tu ústavný súd pripomína, že jeho právomoc rozhodovať o ústavných sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Zmysel a účel princípu subsidiarity spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplývajúceho z čl. 127 ods. 1 ústavy, ako aj legislatívnej konštrukcie § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

10. Sťažovateľ nemá na výber, ktorý z existujúcich systémov ochrany práv využije, ale je povinný postupovať od ochrany poskytovanej inými orgánmi verejnej moci smerom k justičnej ochrane poskytovanej ústavným súdom. Iba za predpokladu, že sťažovateľ vyčerpal všetky dostupné právne prostriedky súdnej, prípadne aj inej právnej ochrany jeho základných práv a slobôd,

a pri ich uplatnení nie je úspešný, môže sa uchádzať o ochranu svojich základných práv a slobôd ústavnou sťažnosťou adresovanou ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (IV. ÚS 453/2011).

11. Z dôvodov ústavnej sťažnosti, ktorými je ústavný súd podľa § 45 zákona o ústavnom súde viazaný, vyplýva, že ich spoločným menovateľom je odňatie procesných práv sťažovateľky v rámci dokazovania, ktoré realizoval okresný súd, pričom predmetnú vadu nenapravil ani krajský súd v odvolacom konaní. Podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Sťažovateľka je pritom zjavne presvedčená o intenzite porušenia jej procesných práv, ktorej relevancia dosahuje úroveň základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie. Vyjadrila to nielen v odôvodnení, ale aj v petite svojej ústavnej sťažnosti. CSP v § 420 písm. f) pritom sťažovateľke ponúka prostriedok slúžiaci ochrane jej označených základných práv, pretože tam popísanú vadu považuje nielen za dôvod procesnej prípustnosti dovolania, ale aj za spôsobilý dovolací dôvod. Inak povedané, ak dovolací súd dospeje k záveru o danosti tejto vady, musí dovolaniu vyhovieť. Sťažovateľka však v ústavnej sťažnosti netvrdí ani nepreukazuje, že by dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP proti potvrdzujúcemu rozsudku krajského súdu podala. Keďže tento prostriedok sťažovateľka nevyužila, ústavný súd odmietol jej ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti rozsudku krajského súdu podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

12. Napokon, k namietaným priet'ahom v postupe okresného súdu (čo je samostatný dôvod ústavnej sťažnosti) ústavný súd udáva, že ochranu základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (čl. 48 ods. 2 ústavy) poskytuje len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie označeného práva ešte mohlo trvať (I. ÚS 22/01, III. ÚS 389/2022). Uvedený právny názor je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (rozsudok z 3. 3. 2009 vo veci Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 16970/05). Uvedená prax súvisí s podstatou uplatnených práv, ktorých cieľom je ochrana pred právnou neistotou vyvolanou nerozhodnutím spornej záležitosti. V tejto súvislosti ústavný súd dodáva, že pod pojmom trvajúce súdne konanie je potrebné v zásade rozumieť konanie od jeho začatia do jeho právoplatného meritórneho skončenia, pretože účelom ústavnej ochrany je odstránenie stavu právnej neistoty týkajúcej sa právnej veci, s ktorou sa sťažovateľ obrátil na všeobecný súd. Právoplatnosťou meritórneho rozhodnutia v takej právnej veci nastáva nastolenie právnej istoty sťažovateľa vo veci samej (III. ÚS 501/2022).

13. Z príloh ústavnej sťažnosti vyplýva, že konanie vo veci samej bolo právoplatne ukončené 17. februára 2023. Ústavnú sťažnosť sťažovateľka podala 21. marca 2023, teda v čase, keď k porušovaniu jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov už dochádzať nemohlo. Preto v tejto časti ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

14. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti zostalo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami formulovanými v sťažnostnom petite (zrušenie napadnutých rozsudkov, vrátenie veci na ďalšie konanie, náhrada trov konania), ako aj návrhom na odklad vykonateľnosti. Rovnako nebolo potrebné odstraňovať nedostatok ústavnej sťažnosti spočívajúci v absencii

kvalifikovaného právneho zastúpenia (sťažovateľka síce dosiahla vysokoškolské vzdelanie v odbore práva, nepreukázala však, že je advokátkou).

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. augusta 2023

Robert Šorl
predseda senátu